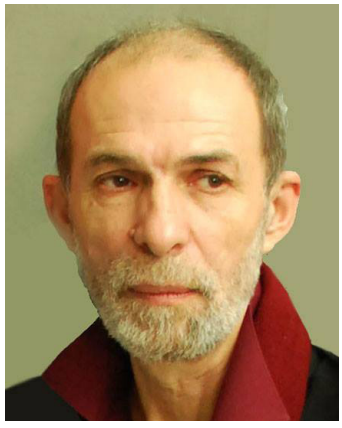
DOI: https://doi.org/10.59295/DIA.2023.2.12
CZU: 75.071.1(478)
Orcid ID: 0000-0003-4900-1787

REVENIREA ACASĂ A LUI ȘTEFAN SADOVNICOV

S-a născut la 8 iunie 1948 în satul Bădragii Vechi, Edineț. A absolvit Facultatea de Filologie, Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, 1974; Faculatea Pictură și Grafică, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău, 1988. Este Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova.

Expoziții personale reprezentative: în 1977 la Casa Armatei, Bălți; în 1990 – Centrul Expozițional „C. Brâncuși", Chișinău; în 1990 – Besarabian center, Tel Aviv; în 1991 – Casa Centrală a Artiștiolor Plastici, Moscova; în 1993 – Galeria „Arca nouă" în Casa Centrală a Artiștilor, Moscova; în 1998 – Galeria „Salon–101", Varșovia, Polonia; în 1998 – Galeria municipală „Ratush", Tarnowskie Góry, Polonia; în 2000 – Sala municipală de expoziții, Opole, Polonia; și în 2010 – Galeria „Vinsent", Moscova ș.a.

Actualmente locuiește și activează în orașele Opole, Polonia și Moscova, Federația Rusă.

Ștefan SADOVNICOV

Revenirea acasă a lui Ștefan Sadovnicov

Rezumat. Ștefan Sadovnicov este artistul plastic care a abordat mai multe genuri ale picturii de șevalet. Activitatea sa de creație se bazează pe conexiunea celor trei domenii ale artelor: pictură, muzică și literatură. Scrie poezii, evocă vremurile de altădată, pictează. De aceea, orașul copilăriei și tinereții sale – Bălți – apare la el reprezentat ca un univers bogat în culori, forme, sonuri etc. În toate lucrările cu acest motiv simțim afecțiunea artistului față de orașul sufletului său. Ștefan Sadovnicov este unul dintre puținii artiști cu o sensibilitate, profunzime și inteligență deosebite. Seria de tablouri cu titlul „Orașul care nu mai există…", executate în anii '70–'80, nu sunt doar simple peisaje cu clădiri specifice timpului; ele sugerează sensuri profunde. Motivele principale sunt dorul, întoarcerea în timp, amintirile nostalgice ș.a. Artistul plastic nu a pictat pur și simplu peisajul urban, ci a povestit istoriile străzilor și ale edificiilor orașului Bălți, a căutat poze vechi și a chestionat locuitorii. S-a apropiat filosofic de subiect, realizând o paralelă între oraș și oamenii care au suflet.

Cuvinte-cheie: Ștefan Sadovnicov, Bălți, oraș, peisaj urban, pictură.

The Homecoming of Ștefan Sadovnicov

Abstract. Ștefan Sadovnicov is the artist who approaches several genres of painting. His creative activity is based on the connection of the three fields of arts: painting, music and literature. He writes poems, evokes the old times, paints. That is why the city of his childhood and youth – Balti – appears to him represented as a universe rich in colors, shapes, sounds, etc. In all the works with this motif we feel the artist's affection for the city of his soul. Ștefan Sadovnicov is one of the few artists of great sensitivity, depth and intelligence. The series of paintings with the title „The city that no longer exists...", executed in the 70s–80s, are not just simple landscapes with buildings specific to the time, they retain deep meanings. The main reasons are longing, going back in time, nostalgic memories, etc. The visual artist did not simply paint the urban landscape, but selected the histories of the streets and buildings of Balti, looked for old pictures and asked the residents. He approached the subject philosophically, drawing a parallel between the city and people who have souls.

Keywords: Ștefan Sadovnicov, Bălți, city, urban landscape, painting.

Ștefan Sadovnicov este un artist plastic complex, activitatea sa se bazează pe conexiunea celor trei domenii ale artelor: pictură, muzică și literatură. Le practică pe toate. Scrie poezii, evocă vremurile de altădată, pictează. De aceea, orașul copilăriei și tinereții sale – Bălți – apare la el reprezentat ca un univers bogat în culori, forme, sonuri etc. În toate lucrările cu acest motiv simțim afecțiunea artistului față de orașul sufletului său.

Orașul Bălți este, la el, înfățișat și are stări variate, ne apare în diferite perioade ale zilei – ploaie, vânt, noaptea, seara, în plină zi. Autorul recurge la picturi tematice cu implicații semantice profunde, el preferă subiectele care emoționează. Motivele principale sunt dorul, întoarcerea în timp, amintirile nostalgice, frumusețea orașului vechi. În acest scop, are o tehnică aparte, bine definită. Unul dintre principiile de care s-a condus în creația sa a fost formulat de Duffy, care accentua importanța culorii în pictură. Pentru Ștefan Sadovnicov culoarea este „bucurie, sentimentul de plenitudine a percepției vieții în care culoarea domină totul ce e viu, totul existent" [3, p. 2]. Pictorul utilizează motivele arhitecturale în compozițiile simbolice executate în genul picturii de șevalet.

Seria de tablouri pe care le dedică orașului Bălți datează cu anii '70–'80 și sunt inspirate de o traumă. Intitulate expresiv „Orașul care nu mai există…", lucrările lui Ștefan Sadovnicov reflectă străzile orașului Bălți după replanificarea ocazionată de desfășurarea „Olimpiadei – 80". Locurile pe unde trebuia să treacă traseul focului olimpic au fost transformate dramatic.

Opera sa literară, însoțită de tablouri „Orașul care nu mai există… călătorie ilustrată", este o plimbare imaginară pe străzile orașului de altădată. Artistul nostalgic își invită privitorii să vadă orașul prin ochi de copil. Este o întoarcere în timp, în orașul pustiit de deportările staliniste [11].

Călătoria începe pe strada 28 iunie unde erau amplasate Gara de vest, „Casa de cultură a Combinatului de ulei, spitalul militar, stadionul «Spartak» cu bazin, Casa Armatei, unde în fiecare seară se demonstrau filme" [11, p. 4]. Un tablou intitulat simbolic „Revenire acasă", 1977, u/p (triptic) are reprezentată o familie cu un copil situat pe centrul compoziției. Siluetele sunt realizate similar tehnicii monotipiei. Pe celelalte tablouri ale tripticului sunt reprezentate edificii specifice orașului Bălți în interbelic, clădiri care au supraviețuit în război.

„Moleșeala verii" 1984, u/p sau „Sub umbrelă" 1975, u/p aduc spectatorul în atmosfera acelor timpuri toride de vară, cu butoaie de cvas sau apa gazată pe străzi. Străzile sunt pustii și curate, au câte un singur trecător.

Călătoria pictorului continuă pe strada principală Leningradskaia, prin tablourile „Sub umbrelă" 1975, u/p, „Zăpadă în oraș", 1973, u/p, „Dominanta intersecției", 1975, u/p. Clădirile sunt cu două nivele, înzestrate cu balcoane, porți și geamuri, acoperișuri cu frontoane. Toate ilustrează specificul unui oraș elevat de altădată, care oferea orășenilor tot felul de servicii: farmacie, frizerie, „univermag", cinematograf ș.a.

Strada Dostoievski păstrează specificul anilor '20–'30 ai secolului XIX. Sunt case înșiruite cu două nivele, primul nivel găzduind afacerile micilor antreprenori [11, p. 8]: farmacii, radiotehnică, frizerii, atelier de cusut etc.

Pictura „Iluminatul străzii", 1984, u/p reprezintă lumina nocturnă care, prin contrast, accentuează diversitatea și intensitatea culorilor edificiilor. Casele înșiruite cu un nivel, aproape similare stilistic, amplasate pe strada Dostoievski, redau atmosfera orașului nocturn.

Tabloul „Case visătoare", 1980, continuă tema călătoriei pe Strada Libertății, reflectând case moderne și îngrijite și pavaj colorat. În pictura „Premoniție", 1976, silueta femeii independente plimbându-se sub o umbrelă susține în totalitate denumirea străzii.

În pictura „Sub balcon", 1983, autorul prezintă o perlă a arhitecturii interbelice din orașul Bălți, situată pe strada Hotinului. Este vorba de un edificiu cu două nivele, cu un balcon, cu balustrada din fier forjat.

Ștefan Sadovnicov a abordat în mai multe rânduri motivul caselor părăsite, stăpânii cărora au plecat peste hotare, condamnând locuințele sale la distrugere. „Strada dansând", 1982, are

„Plimbare”, 1978, ulei, pânză

povestea ei. Casa studentului Grișa care a fugit peste hotare pentru totdeauna este delăsată, iar tânăra din prim-plan este „în așteptarea fericirii care nu va veni” [11, p. 32].

Artistul plastic nu a pictat pur și simplu peisajul urban, ci a selectat istoriile străzilor și a edificiilor orașului Bălți, a căutat poze vechi și a întrebat locuitorii. S-a apropiat filosofic de subiect, realizând o paralelă între oraș și oamenii săi care au suflet.

Picturile lui Ștefan Sadovnicov ne prezintă interacțiunea omului cu orașul. S-a apropiat filosofic de subiect, realizând o paralelă între oraș și oamenii care îl locuiesc. Artistul nu a pictat pur și simplu peisajul urban, ci a selectat istoriile străzilor și a edificiilor orașului Bălți, a căutat poze vechi și a întrebat locuitorii lui. De aceea, lucrările lui predispun la meditație și fantezie. El invită privitorul în spațiul său plastic, unde acesta din urmă are posibilitatea să-și modeleze propriul univers.

Adesea, artistul recurge la excluderea detaliilor, înclinând spre minimalism. „Pictura în viziunea mea, trebuie să povestească ceva, în primul rând mie însumi, dar trebuie să vorbească laconic, accesibil, să nu conțină fraze supraîncărcate. În acest sens, trebuie reduse la minimum culoarea și motivele prezentate pe pânză, astfel încât să nu pară supraîncărcată, ci să fie accesibilă ochiului și urechii” [3, p. 4].

Ștefan Sadovnicov este de părerea că picturile trebuie să trăiască mai mult decât artistul, fie într-un muzeu, fie în colecții sau în casele oamenilor. [3, p. 5]. Încercarea lui de a dona orașului Bălți lucrările din seria „Orașul care nu mai există”, cu condiția deschiderii unei expoziții permanente, s-a soldat cu un eșec. Aceasta se păstrează deocamdată în colecția lui personală.

O deplină revenire acasă a artistului nu s-a înfăptuit încă. Sperăm că numărul acesta de revistă „Dialogica”, care îi găzduiește lucrările dedicate orașului Bălți, să fie un semn de bun augur în acest sens. Orașul Bălți își va recunoaște, în mod cert, fiii talentați.

Referințe bibliografice:

1. Toma Ludmila. *Peisajul urban în pictura Moldovei din secolul al XX-lea – începutul secolului al XXI-lea*. În: Arta, 2017, p. 113-119.

2. *5 известных деятелей культуры, чьи имена связаны с Бельцами*, vizitat 24.12.2022 https://esp.md/ru/podrobnosti/2019/12/05/5-izvestnyh-deyateley-kultury-chi-imena-svyazany-s-belcami

3. Время. Информационно-просветительская газета. № 12 (72), 29 декабря 2020 г., 16 стр.

4. Выставка «Символы». https://goslitmuz.ru/visitors/exhibitions_activity/archives/12516/

5. Гоменюк, Илона. В: *Подмосковье открылась выставка художника, рисовавшего Бельцы*, vizitat 24.12.2022 https://esp.md/ru/sobytiya/2022/06/03/v-podmoskove-otkrylas-vystavka-hudozhnika-risovavshego-belcy

6. *Город, которого нет…*, vizitat 24.12.2022 https://www.baltigraphia.me/2010/05/blog-post.html

7. *Интервью с художником Стэфом Садовниковымю,* vizitat 24.12.2022 https://artploshadka.wordpress.com/2010/12/20/artploshadka-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B2%D1%8C%D1%8E-%D1%81-%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%E%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BC-%D1%81%D1%82%D1%8D%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%BC-%D1%81%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2/

8. Михалевский, Руслан. *Стефан САДОВНИКОВ: «Я влюбился в свой город навсегда»*, vizitat 24.12.2022 https://esp.md/ru/node/9085

9. Пуцунтик, Сергей. *Стефан Садовников*, vizitat 24.12.2022 https://locals.md/2014/stefan-sadovnikov/

10. Садовников, Стефан. *Город, которого нет...* В: Веси, № 8, 2017, стр. 1-3, 36-43, 80.

11. Садовников, Стефан. *Город, которого нет...*, vizitat 24.12.2022 https://shtetlbelts.com/sadovnik/old_sad.html

12. *Уже не существующий город Бельцы в картинах Стефана Садовникова*, vizitat 24.12.2022 https://www.facebook.com/watch/?v=1951886241766978

*Articolul este elaborat în cadrul Programului de Stat 20.80009.0807.19 Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii.

„Premoniție”, 1976, ulei, pânză

„Dominanta intersecției”, 1975, ulei, pânză

„Iluminatul străzii”, 1984, ulei, pânză

„Sub balcon”, 1983, ulei, pânză

Vânt în piața veche, 1976, ulei, pânză

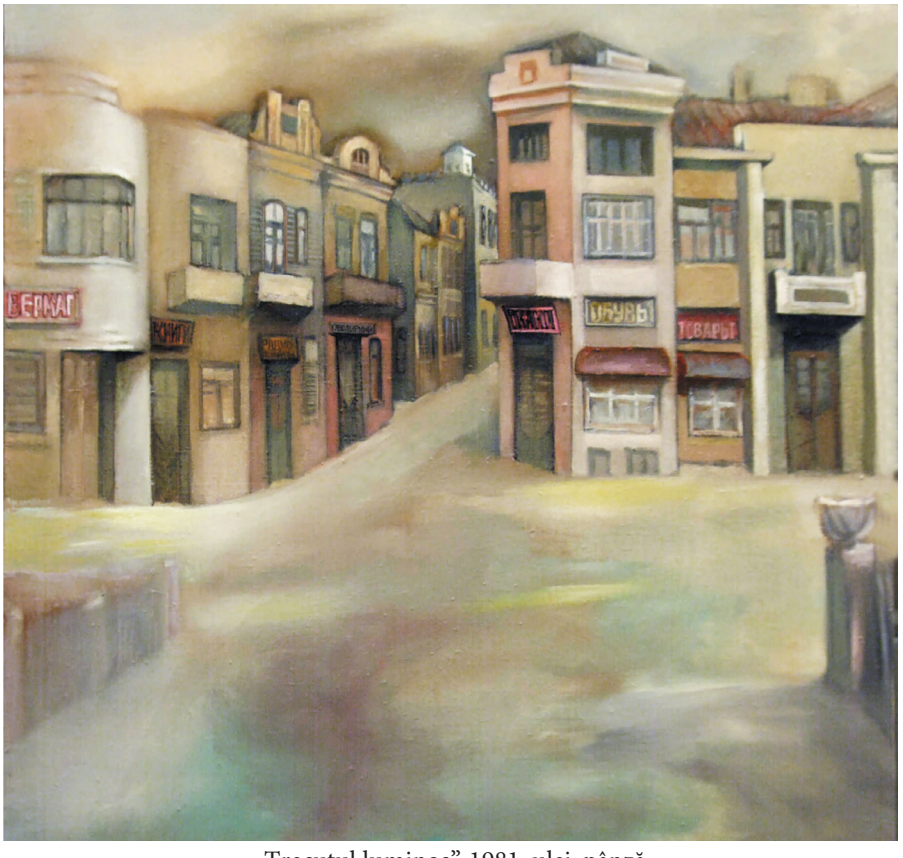
„Moleşeala verii” 1984, ulei, pânză

„Strada dansând”, 1982, ulei, pânză

„Romantica trecutului”, 1982, ulei, pânză

„Trecutul luminos”, 1981, ulei, pânză

E-ISSN 1857-2537